

Konu: Farzlara Riayet, Haramlardan Sakınmak

Tarih: 04.09.2026

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
إِنَّ الْحَالَ بَيْنَ وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيْنَ وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ
كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ

Muhterem Müslümanlar

Yüce Rabbimizin bizlere bahsettiği en büyük nimet, imandır. İman ise yalnızca dil ile söylenen bir söz değil; kalpte kök salan, davranışlarımızda hayat bulan bir teslimiyet biçimidir. Mümin, Rabbine iman eder; O'nun emirlerine riayet eder, yasaklarından sakınır. Çünkü kulluğun özü, Allah'ın emirlerine boyun eğmek ve O'nun haram kıldıklarından uzak durmaktır.

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

“Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, şüphesiz kendine zulmetmiş olur.”¹

Kıymetli Müminler

Dinen yapılması kesin ve bağlayıcı bir şekilde yasaklanan fiillere **haram** denir.² Günahların en büyüğü olan şirk koşturmak, haksız yere cana kıymak, faiz yemek, yetim malı yemek, zina ve fuhuş, hırsızlık yapmak, içki ve uyuşturucu kullanmak, yalan söylemek, iftira atmak ve gıybet etmek, yani hoşlanmayacağı şekilde başkalarının arkasından konuşmak tamamen yasaklanmıştır.

Farz ise, dinen yapılması kesin ve açık delillerle emredilen, inanç, ibadet ve ahlak kurallarıdır.³ Beş vakit namaz, oruç, zekât, hac gibi temel ibadetlerimiz ve farzlar; iyilik yapmak, güler yüzlü olmak, güzel söz söylemek gibi davranışları da kapsayan şekilde kemâlât ve güzel ahlak sahibi olmak kulluğumuzun temel direkleridir.

Aziz Müminler!

Farzlara riayet kadar haramlardan sakınmak da kulluğun vazgeçilmezidir. Haram; Allah'ın yasakladığı, müminin uzak durması gereken söz, davranış ve kazançlardır. Haramdan sakınmak sadece büyük günahlardan uzak durmak değildir. Helal ile haram arasındaki sınırları gözetmek, şüpheli şeylerden de uzak durmaktır.

Resûlullah ﷺ bu hususa şöyle buyurmuştur: **“Helal bellidir, haram bellidir. Bu ikisi arasında insanların çoğunun bilmediği şüpheli şeyler vardır.”⁴**

Öyleyse Müslüman; kazancına dikkat etmeli, helal ve haram sınırlarını korumalı, alış verişinde dürüst olmalı, kul hakkından sakınmalı, kalp kırmamalı, dilini gıybetten ve iftiradan korumalı, gözünü haramdan sakınmalı, ayıp araştırmamalı, kendini zulümden ve zalimlerden uzak tutmalıdır.

Değerli Müslümanlar!

Bir haramı sadece Allah için terk etmek ibadettir. Helal olmayan kazancı terk etmek de ibadettir. Gıybet edebilecekken susmak, haram bir bakıştan gözünü çevirmek, öfkelenildiği hâlde zulmetmemek, kul hakkına riayet etmek ibadettir. Allah'ın rızasını nefsanî arzularına tercih etmek ise kulluğun en güzel göstergelerindendir.

Mümin, “Allah'a inanıyorum” dedikten sonra hayatını Allah'ın emirlerine göre şekillendirir. Çünkü Allah'a iman eden kişi, **“işittik ve itaat ettik”⁵** der. Allah'ın farz kıldığını hafife almaz, Allah'ın haram kıldığını küçümsemez. Farzlar bizim tercihimize bırakılmış tavsiyeler değil, Rabbimizin bizlere yüklediği sorumluluklardır. Farzları yapmak bizi Rabbimize yaklaştırır. Haramları terk etmek bizi Rabbimizin gazabından korur. Helale sarılmak hayatımıza bereket kazandırır.

Aziz Kardeşlerim

Hutbemi bir ayet ve bir hadis meali ile bitirmek istiyorum. Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor: **“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakının ve herkes yarın için ne hazırladığına baksın.”⁶**

Peygamberimiz (s.a.v) ise şöyle buyuruyor: **“Dikkat edin, her sultanın/hükümdarın bir koruluğu vardır. Allah'ın yeryüzündeki koruluğu da haram kıldığı şeylerdir.”⁷**

[1] Talâk, 65/1.

[2] TDV, İslam Ansiklopedisi, c.16, s.100.

[3] TDV, İslam Ansiklopedisi, c. 12, s, 184.

[4] Buhârî, İmân, 39; Müslim, Müsâkât, 107.

[5] Bakara Suresi, 2/285

[6] Haşr, 59/18.

[7] Buhârî, İmân 39, Büyü' 2; Müslim, Müsâkât 10.